POLITISK KRONIK

UDLANDET

Oktober 1957.

1. – I Mont Tremblant (ved Quebec) afsluttes en konference af Commonwealthlandenes finansministre. Det vedtages at holde en økonomisk konference i sommeren 1958. Efter konferencen samles repræsentanter for den canadiske og den britiske regering til handelspolitiske drøftelser i Ottawa, hvor man enes om forskellige foranstaltninger med sigte på øget samhandel, især større canadiske køb i England. Man drøfter også finansminister Thorneycrofts forslag om et anglo-canadisk frihandelsområde; de engelske forhandlere erkender, at det er en langtidsplan, der rejser mange og vanskelige problemer.

FNs generalforsamling vælger Japan, Panama og Canada til sikkerhedsrådet for perioden 1958–60 i stedet for Philippinerne, Cuba og Australien.

3. – Under generaldebatten i FN foreslår den polske udenrigsminister Adam Rapacki en »atomfri« zone i Centraleuropa.

3. og følgende dage demonstrationer og uroligheder i Warszawa i anledning af standsning af studentertidsskriftet »Po prostu«.

4. – Tass meddeler, at Sovjet har opsendt den første kunstige jorddrabant (sputnik), der nu kredser omkring jorden. Drabanten har form af en kugle (diam. 58 cm, vægt 83,6 kg) og er forsynet med to radiosendere.

Det hollandske andetkammer vedtager forslag om ratifikation af traktaterne om europæisk fællesmarked og Euratom. – 9. godkendes traktaterne af det italienske senat (tidligere godkendt af deputeretkammeret).

Det engelske arbejderpartis kongres i Brighton slutter. På kongressen godkendes en plan om tjenestepension på 50 % af lønnen og om kontrol med vigtige industrier ved statskøb af aktier. Et resolutionsforslag, der kræver, at en kommende arbejderregering skal forpligte sig til at standse forsøg med og produktion af kærnevåben, imødegås af Aneurin Bevan som »diplomatisk selvmord« og forkastes med meget stor majoritet.

5. – I sit svar på Bulganins brev af 10/9 benægter ministerpræsident Menderes, at Tyrkiet har aggressive hensigter over for Syrien. – 8. meldes om skudveksling mellem vagtposter ved den tyrkisk-syriske grænse. – 9. I en syrisk note til Tyrkiet protesteres mod tyrkiske troppekoncentrationer ved grænsen til Syrien og mod tyrkiske flyvemaskiners krænkelse af luftrummet over Syrien. I et interview med James Reston fra New York Times anklager Khruschev U. S. A. for at opmuntre Tyrkiet til at angribe Syrien. Han udtaler sig i truende vendinger om, hvad der i så fald vil ske med Tyrkiet. – 10. erklærer det amerikanske udenrigsministerium, at Khrushchevs bekyldninger savner ethvert grundlag og advarer ham mod at nære illusioner om, at U. S. A. ikke vil komme Tyrkiet til hjælp, hvis det angribes. – 12. gentager Khrushchev på det kommunistiske partis vegne beskyldningerne mod U. S. A. og Tyrkiet i breve til arbejderpartierne i

NATO-landene, der opfordres til at arbejde for fredens bevarelse. – 13. meddeles officielt, at ægyptiske tropper er landsat i Latakia for at forstærke Syriens forsvar. – 16. udtaler udenrigsminister Dulles, at U. S. A. ikke vil indskrænke sig til rent defensive operationer, hvis Sovjetunionen angriber Tyrkiet. – 17. En tyrkisk note afviser de syriske anklager for provokation. – 18. ankommer enheder af den 6. am. flåde til Izmir (Smyrna). FNs generalforsamling vedtager enstemmigt at sætte Syriens klage over trusler mod dets sikkerhed og verdensfreden på dagsordenen. – 21. meddeles at kong Saud af Saudi-Arabien har tilbudt at mægle i konflikten mellem Syrien og Tyrkiet. Tyrkiet modtager tilbuddet, mens Syrien afviser. – 30. På FNs generalforsamling foreslår Syrien en kommission til at undersøge forholdene ved den tyrkisk-syriske grænse; fra anden side foreslås, at FNs generalsekretær skal forhandle med parterne. Der opnås enighed om, at forslagene ikke skal sættes under afstemning, og at FN intet videre skal foretage sig. Samme dag erklærer den fungerende syriske udenrigsminister, at spændingen ved grænsen er formindsket.

Den tidligere jugoslaviske vicepræsident Milovan Djilas idømmes 7 års fængsel for antisocialistisk og antijugoslavisk propaganda i bogen »Den nye klasse«.

7. – Det østtyske parlament vedtager enstemmigt at forlænge Wilhelm Piecks præsidentskabsperiode med 4 år.

Ved stortingsvalget sejrer arbejderpartiet, der opnår 48.4 (1953: 46.7) % af stemmerne og 78 (77) mandater. Højre får 16.8 (16.6) % og 29 (27) mandater, kristeligt folkeparti 10.2 (10.5) % og 12 (14), venstre 9.6 (9.9) % og 15 (15), bondepartiet 8.7 (8.3) % og 15 (14) og kommunisterne 3.4 (5.1) % og 1 (3). Desuden opnår borgerlige fælleslister 2.8 (2.9) % af stemmerne og 1 (1) mandat, der tilfalder bondepartiet (inkluderet i tallet ovenfor).

11. – Pakistans koalitionsregering under Suhrawardy (Awami-forbundet) demissionerer, efter at det republikanske parti har besluttet at trække sig ud af regeringen, fordi Suhrawardy modsætter sig en ny deling af Vest-Pakistan. – 19. dannes ny regering under Ismael Chundrigar (det muhammedanske forbund).

Den konservative partikongres i Brighton vedtager en resolution, der går ind for Storbritanniens deltagelse i et europæisk frihandelsområde og lykønsker regeringen til beslutningen om at holde landbrugsvarer uden for.

12. – I Kuala Lumpur underskrives en forsvarsoverenskomst mellem den malayiske føderation og Storbritannien.

13. – I Østtyskland iværksættes seddelombytning.

Ved den rådgivende folkeafstemning i Sverige om tjenestepension afgives 45.8 % af stemmerne for lovfæstet pension, der støttes af socialdemokraterne, 15 % for frivillig tillægspension (centrumspartiet – bondeforbundet) og 35.3 % for frivillig pension gennem kollektive aftaler (højre og folkepartiet). – 24. meddeler centrumspartiet – bondeforbundet, at forudsætninger for fortsat regeringssamarbejde med socialdemokraterne ikke er til stede. – 26. indgiver regeringen sin afskedsansøgning. Hjalmarson (højre) og Ohlin (folkepartiet) tilråder dannelse af en samlingsregering af de 4 store partier. – 28. afviser statsminister Erlander tanken om en samlingsregering, og kongen anmoder Hjalmarson og Ohlin om at undersøge mulighederne for at danne en koalitionsregering af folkepartiet, højre og centrumspartiet – bondeforbundet. – 29. meddeler Gunnar Hedlund, at centrumspartiet – bondeforbundet hverken vil indtræde i en borgerlig trepartiregering eller garantere støtte til en anden borgerlig regering, hvorefter kongen anmoder Erlander om at danne en socialdemokratisk regering. – 31. Den nye, rent socialdemokratiske regering aflægger statsrådseden.

15. – meddeler den jugoslaviske regering, at den har besluttet at anerkende og optage

diplomatiske forbindelser med Den tyske demokratiske Republik. – 19. afbryder Vesttyskland de diplomatiske forbindelser med Jugoslavien.

Den engelske flådebase Trincomalee overtages af Ceylon.

17. – OEEC's ministerråd tilslutter sig tanken om et europæisk frihandelsområde, der skal omfatte alle stater i OEEC, og i hvilket det europæiske fællesmarked skal indgå. M. h. t. landbrugsprodukter skal man søge at nå til enighed om samarbejde mellem medlemsstaterne med øget handel som mål. Der nedsættes et ministerudvalg til at forhandle om oprettelsen af frihandelsområdet.

18. – Den finske regering Sukselainen demissionerer efter mistillidsvotum i rigsdagen. – 22. opfordrer præsident Kekkonen socialdemokratiets leder Väinö Tanner til at danne ny regering. – 24. meddeler agrarforbundets rigsdagsgruppe, at den ikke vil medvirke i en regering Tanner.

Antoine Pinay (uafh. kon.) præsenterer en ny fransk regering for nationalforsamlingen, men opnår ikke flertal. Forud har Guy Mollet (soc.) og René Pleven (den demokratiske og socialistiske modstandsunion) søgt at danne regering, men måttet opgive. – 21. opgiver Robert Schuman (folkerep.) at løse regeringskrisen. – 28. danner Mollet regering og fremlægger sit program, men kommer i mindretal ved afstemningen i nationalforsamlingen.

20. – I Guatemala afholdes præsident- og kongresvalg. – 21. erklæres regeringspartiets kandidat Passarelli for valgt til præsident. Højreoppositionens kandidat Fuentes protesterer, og der opstår uroligheder. – 24. indsætter hærkommandoen en militærjunta, der 26. erklærer valgene ugyldige. Kongressen udnævner Avendaño til provisorisk præsident.

21. – På det italienske socialdemokratiske partis kongres afviser formanden, Saragat, en genforening med Nenni-socialisterne, før disse fuldstændigt har brudt med kommunisterne.

22. – Den vesttyske forbundsdag genvælger Konrad Adenauer som forbundskansler. – 24. Adenauers rekonstruerede regering består af 12 kristelige demokrater, 4 fra den kristelig-sociale union og 2 fra det tyske parti. Heinrich von Brentano fortsætter som udenrigsminister, professor Ludwig Erhard som økonomimin. og Franz-Josef Strauss som forsvarsmin.; Frantz Etzel (vicepræs. i kul- og stålfællesskabet) overtager finansministerposten efter Fritz Schäffer, der bliver justitsmin. – 30. udnævnes økonomimin. Erhard tillige til vicekansler i st. f. dr. Franz Blücher (opr. fri demokrat), der ikke længere er medlem af regeringen.

Det meddeles, at guvernøren på Jamaica, sir Hugh Foot, omkring 1. dec. afløser feltmarskal sir John Harding som guvernør på Cypern.

23. – Premierminister Macmillan og udenrigsmin. Selwyn Lloyd forhandler i Washington med præsident Eisenhower og udenrigsmin. Dulles. Efter afslutningen af forhandlingerne udsendes 25. en deklaration om gensidig afhængighed mellem den frie verdens lande; præsident Eisenhower vil anmode kongressen om at ændre atomenergiloven for at muliggøre et snævert samarbejde mellem videnskabsmænd og teknikere i U. S. A. og Storbritannien og andre venligtsindede lande.

26. – meddeles, at marskal Sjukov er afskediget som forsvarsminister og afløses af marskal Malinovskij. – 29. udtaler Khrushchev, at Sjukov vil få en post, der svarer til hans erfaring og kvalifikationer.

27. – Den franske de facto devaluering (se 11/8) udvides til alle vareområder.

Ved valget til den tyrkiske nationalforsamling (Kamutay) opnår det demokratiske parti 421 (503), det republikanske folkeparti 173 (31), frihedspartiet (udskilt fra det dem. parti i 1955) 4 (0) og det republikanske nationalparti 4 (5) mandater.

Det polske kommunistiske partis centralkomité vedtager en resolution om ud-

rensning af revisionister og dogmatikere samt moralsk underlødige personer.

28. – Ved afslutningen af kong Feisal af Iraks besøg i Persien tilsiger de to lande fuld støtte til Bagdadpagten som det mest effektive middel til at sikre freden i det nære Østen.

Israels parlament (Knesset) genvælger Ben-Zvi som Israels præsident for en 4-års periode.

I Damaskus underskrives en aftale om russisk økonomisk og teknisk hjælp til Syrien.

29. – I Knesset kaster en tilhører en håndgranat mod regeringsbænkene, flere ministre såres.

Det meddeles officielt, at præsident Tito af Jugoslavien p. gr. af sygdom ikke er i stand til at deltage i festlighederne i Moskva i anl. af oktoberrevolutionens 40-års dag.

November 1957.

1. – I Østtyskland afløser Erich Mielke Ernst Wollweber som sikkerhedsminister.

Den tyrkiske nationalforsamling genvælger Celal Bayar som statspræsident. – 25. Adnan Menderes (det demokratiske parti) danner ny regering.

Efter de første parlamentsvalg i Ætiopiens historie træder det nyvalgte deputeretkammer (210 medl.) sammen i Addis Abeba. Samtidig udnævner kejseren et senat på 35 medlemmer.

2. – Det meddeles, at Sovjetunionens kommunistiske partis centralkomité på et møde i slutningen af oktober énstemmigt besluttede at udelukke marskal Sjukov af centralkomitéen og dennes præsidium. I en længere erklæring hedder det bl. a., at der inden for hæren var opstået en persondyrkelse af Sjukov, som han selv havde animeret til, og at han havde modarbejdet partiets indflydelse i hær og flåde.

I henhold til forfatningen af 1956 udsteder præsident Nasser et dekret, hvorved den nationale union oprettes som Ægyptens eneste politiske parti.

3. – En ny russisk jorddrabant er opsendt. Sputnik II, der vejer godt en halv ton, medfører en levende hund i en trykkabine.

Ved valgene til den portugisiske nationalforsamling får regeringspartiet, den nationale union, alle 120 mandater.

4. – Den russiske viceudenrigsminister Kuznetsov erklærer i FNs politiske udvalg, at U. S. S. R. ikke længere vil deltage i afrustningskommissionen og dens underudvalg i London, som de nu er sammensat. Foreslår en ny permanent afrustningskommission, hvori alle FNs 82 medlemsstater er repræsenteret. – 14. Plenarforsamlingen opfordrer til afslutning af en overenskomst i det væsentlige i overensstemmelse med vestmagternes forslag i London-underudvalget. I resolutionen pålægges det afrustningskommissionen at genindkalde underudvalget så snart som muligt til aflæggelse af beretning til kommissionen inden 1. maj 1958. – 18. erklærer U. S. A., Storbritannien og Frankrig sig rede til at udvide afrustningskommissionen fra 11 til 25 medlemmer. – 19. vedtages dette af plenarforsamlingen efter forkastelse af et albansk forslag om en udvidelse til 32 medlemmer. Forinden udtaler Kuznetsov, at U. S. S. R. ikke vil deltage i kommissionen, hvis Albaniens forslag forkastes.

5. – I trontalen ved åbningen af det engelske parlament bebudes en reform af overhuset, idet der indføres ikke-arveligt adelskab for både mænd og kvinder.

Den 38-årige Félix Gaillard (rad. soc.), finansminister i regeringen Bourgès-Maunoury, danner regering med repræsentanter for soc., rad. soc., den dem. soc.

modstandsunion, folkerep., uafh. og socialrep. Udenrigsmin. er Christian Pineau (soc.), indenrigsmin. Bourgès-Maunoury (rad. soc.), finans- og økonomimin. Pflimlin (folkerep.); Robert Lacoste (soc.) fortsætter som minister for Algier. Nationalforsamlingen godkender regeringen og dens program med 337 stemmer mod 173 (væsentl. kommunister og Poujadister).

6. – I sin tale i den øverste sovjet i anl. af 40 års dagen for oktoberrevolutionen gør Khrushchev sig til talsmand for en konference på højt plan mellem repræsentanter for de kapitalistiske og de socialistiske lande. – 8. udtaler udenrigsminister Selwyn Lloyd i underhuset, at en sådan konference må nøje forberedes, og at Sovjet må vise i handling, at det virkelig ønsker afspænding.

Den australske og den hollandske regering udsender en erklæring om samarbejde i New Guinea. – 29. Et resolutionsforslag med opfordring til Holland og Indonesien om forhandling om hollandsk New Guineas status opnår ikke fornøden 2/3 majoritet i FNs plenarforsamling.

Den konstituerende forsamling i Argentina beslutter at opløse sig selv uden at have fuldført sit hverv, idet over halvdelen af medlemmerne er udvandret og dermed har gjort forsamlingen beslutningsudygtig. – 18. udskriver præsident Arambura valg til 23/2 1958.

7. – Præsident Eisenhower udtaler i en radio- og fjernsynsudsendelse, at opsendelsen af de to jorddrabanter viser, at Sovjet på nogle områder ligger foran U. S. A. Det er hans overbevisning, at den frie verden stadig er den kommunistiske verden overlegen i militær henseende, men denne overlegenhed kan gå tabt. For at dette ikke skal ske, er det på længere sigt nødvendigt at uddanne flere teknikere og videnskabsmænd, men på to områder er det muligt at handle straks, nemlig m. h. t. udveksling af erfaringer mellem den frie verdens lande og m. h. t. en koncentration af anstrengelserne i U. S. A. Blandt de foranstaltninger, der skal muliggøre det sidste, nævner præsidenten oprettelsen af en post som rådgiver for præsidenten i videnskabelige og teknologiske spørgsmål. Denne post er besat med dr. James R. Killian, præsident for Massachusetts tekniske højskole. – 13. I en ny radio- og fjernsynstale bebuder Eisenhower nedskæring af de civile udgifter for at skaffe penge til øgede forsvarsudgifter. Det mest kritiske problem er imidlertid knapheden på videnskabsmænd og teknikere.

10. – Ved valget til Hamburgs parlament (Bürgerschaft) går flertallet over til socialdemokraterne.

11. – Tre høje embedsmænd i det polske sikkerhedspoliti idømmes langvarige fængselsstraffe for ulovlig frihedsberøvelse og mishandling af fanger.

12. – Adlai Stevenson, demokraternes kandidat ved de to sidste præsidentvalg, modtager tilbud om at være rådgiver ved udformningen af den amerikanske regerings program ved NATO-rådets møde i december.

I Paris åbnes en konference af parlamentarikere fra NATO-landene. – 16. I en enstemmigt vedtagen resolution opfordres regeringerne til at rådføre sig med hinanden, inden der træffes beslutninger af betydning for solidariteten mellem vestmagterne.

13. – Tjekoslovakiets præsident Antonin Zapatocky afgår ved døden, 72 år gl. – 19. vælger nationalforsamlingen Antonin Novotny til præsident; Novotny bevarer sin post som det kommunistiske partis førstesekretær.

Den ungarske forfatter Tibor Dery dømmes til 9 års fængsel for at have stået i spidsen for en samfundsomvæltende organisation. Tre andre forfattere får ligeledes fængselsstraffe.

Kong Hussein anklager Ægypten og Syrien for forsøg på at fremkalde uroligheder i Jordan og bringe landet under ægyptisk og syrisk kontrol. Dementerer, at han skul-

le have indledet fredsforhandlinger med Israel. – 14. Kong Saud af Saudi-Arabien og kong Feisal af Irak henstiller til den ægyptiske og syriske presse og radio at ophøre med angreb på Jordan. – 30. meddeles, at den amerikanske regering har besluttet at bevilge Jordan 10 mill. $ som økonomisk hjælp.

14. – Det amerikanske udenrigsministerium meddeler, at U. S. A. vil levere våben til Tunis, der har lovet, at de kun vil blive brugt til forsvar og ikke vil blive overført til noget andet land. Det engelske udenrigsministerium meddeler, at England vil sende en symbolsk våbenleverance til Tunis. – 15. De engelske og amerikanske våben ankommer til Tunis. Præsident Bourguiba oplyser, at ægyptiske våben i løbet af kort tid vil ankomme til Tunis. Den franske delegation forlader konferencen af parlamentarikere fra NATO-landene som protest mod våbenleverancerne. Frankrig protesterer officielt i London og Washington. I nationalforsamlingen udtaler konseilspræsident Gaillard, at Frankrig betragter den engelsk-amerikanske beslutning som en uvenlig handling og uforenelig med NATO-solidariteten, og at Frankrig ikke vil nøjes med at protestere. Oplyser, at U. S. A. og England havde meddelt, at de ville levere Tunis våben senest 12/11, for så vidt Frankrig ikke forinden selv havde gjort det, men at Frankrig ikke ville gå med til en genoptagelse af våbenleverancerne, med mindre den tunesiske regering garanterede, at våbnene ikke ville komme de algierske oprørere i hænde, og forpligtede sig til ikke at modtage våben fra østblokken. Sådanne garantier ville Tunis ikke give. – 20. Efter forhandlinger i Washington udtaler Pineau, at der er opnået enighed om, at våbenleverancerne skal begrænses til Tunis' virkelige behov; indtil dette behov er fastslået, vil U. S. A. og England afholde sig fra yderligere våbenleverancer til Tunis. – 25. og 26. forhandler premierminister Macmillan i Paris med konseilspræsident Gaillard. Det besluttes at træffe foranstaltninger til undgåelse af nye vanskeligheder.

15. – I New Delhi gives der meddelelse om, at Indien har modtaget et russisk tilbud om en langfristet kredit på 500 mill. rubler til gennemførelse af den anden femårsplan.

18. – Et fællesmøde i Damaskus af det syriske parlament og 40 ægyptiske parlamentsmedlemmer kræver øjeblikkelige forhandlinger om en fuldstændig syrisk-ægyptisk union, som skal stå åben for alle arabiske lande.

De to nordlige provinser i Laos, der hidtil er blevet kontrolleret af den kommunistiske modstandsbevægelse Pathet Lao, genforenes med det øvrige Laos, og Pathet Lao anerkendes som politisk parti under navnet den patriotiske union og får to ministre i regeringen.

19. – Traktaterne om europæisk fællesmarked og Euratom godkendes af det belgiske repræsentanternes hus, 26. af det luxembourgske deputeretkammer og 28. af det belgiske senat.

20. – Fra Cairo meddeles, at U. S. S. R. vil yde Ægypten økonomisk hjælp til et beløb af 700 mill. rubler.

21. – Kong Muhammed V af Marokko og præsident Bourguiba af Tunis tilbyder at mægle mellem den franske regering og lederne af den algierske befrielsesfront. – 22. afslår udenrigsminister Pineau dette tilbud. – 29. vedtager den franske nationalforsamling den såkaldte rammelov for Algier i en noget ændret form. Under debatten erklærer konseilspræsident Gaillard, at Frankrig er villig til at modtage det marokkanske og tunesiske tilbud om mægling for så vidt det begrænses til spørgsmålet om våbenstilstand. – 30. Den nationale befrielsesfront i Algier afviser rammeloven, fordi den ikke tilsigter fuld uafhængighed og suverænitet for Algier.

22. – I Moskva offentliggøres udtalelser fra to internationale kommunistiske parti-

konferencer i forbindelse med oktober-revolutionens 40 års dag. Den ene tiltrådt af delegationerne fra de kommunistiske lande med undtagelse af Jugoslavien, den anden – et »fredsmanifest« – af samtlige delegationer fra de 64 deltagende partier.

24. – Der meldes om kampe mellem spanske tropper og marokkanske friskarer i Ifni i det sydlige Marokko.

27. – Udenrigsminister Selwyn Lloyd oplyser i underhuset, at amerikanske bombemaskiner fra baserne i Storbritannien døgnet rundt patruljerer over landet, udrustet med brintbomber, men ikke kan gå til angreb med kærnevåben uden forudgående fælles engelsk-amerikansk beslutning.

29. – Chefdirektøren for Finlands Bank, Rainer von Fieandt, danner forretningsministerium efter forgæves forsøg af Sukselainen og lederen af det finske folkeparti, professor Saari.

30. – Ved parlamentsvalget i New Zealand opnår arbejderpartiet 41 mandater mod 35 i 1954 og det nationale parti 38 mandater mod 45.

Den indonesiske præsident Sukarno er genstand for et mislykket attentatforsøg i Jakarta.

December 1957.

1. – I Indonesien giver aktionsudvalget for befrielsen af hollandsk New Guinea i forståelse med regeringen ordre til 24 timers strejke i hollandske virksomheder og forbyder hollandske aviser samt tidsskrifter og film med hollandsk tekst. Det forbydes K. L. M.'s maskiner at lande i og overflyve Indonesien. De følgende dage overtager arbejdere og funktionærer en række store hollandske virksomheder, bl. a. K. P. M.-rederiet, i den indonesiske republiks navn; butikker nægter at sælge til hollandske statsborgere. – 5. meddeler den indonesiske justitsminister, at omkr. 50.000 hollandske statsborgere vil blive udvist eller hjemsendt. Samtidig meddeler udenrigsministeriet, at de hollandske konsulater vil blive lukket. – Informationsministeren meddeler, at den indonesiske regering har nationaliseret de hollandske rederiers ejendom og givet ordre til, at hollandske skibe skal blive liggende i indonesiske havne. – 9. Regeringen beslaglægger alle godser, plantager og fabrikker, som helt eller delvis ejes af hollændere. – 10. begynder evakuering af hollandske statsborgere fra Indonesien. – 11. udtaler præsident Sukarno, at kampen om hollandsk New Guinea vil koste ofre i form af mangel på levnedsmidler og klæder. – 12. meddeler ministerpræsident Djuanda, at præsident Sukarno p. gr. af overanstrengelse vil tage på rekreation og for en tid forlade Indonesien. – 13. Den øverstbefalende dekreterer, at alle hollandske foretagender i Indonesien skal stilles under militær kontrol. Uautoriserede beslaglæggelser forbydes. – 20. Parlamentets formand, Sartono, aflægger ed som midlertidig præsident under Sukarno's fraværelse. – 27. retter den tidl. vicepræsident Hatta et skarpt angreb mod regeringen for mangelfuld planlægning af den anti-hollandske kampagne, der medfører risiko for hungersnød som følge af det økonomiske livs desorganisering. – 30. udtaler socialministeren, at 83.000 personer på Java er ramt af hungersnød.

2. – Kronprins Moulay Hassan af Marokko, chefen for de regulære marokkanske styrker, meddeler, at han har opfordret general Franco til at overlade Ifni til Marokko for snarest at få gjort ende på kampene i enklaven. Afviser, at den marokkanske befrielseshær er gået til angreb, men marokkanske nationalister i Ifni har tabt tål-

modigheden. – 7. meddeler den spanske regering, at forhandlinger med Marokko om Ifnis status forudsætter, at den marokkanske hær har områderne, der grænser til spansk territorium, under effektiv kontrol.

3. – Den canadiske udenrigsminister Sydney E. Smith udtaler i parlamentet, at Canada ikke altid er helt enig med U. S. A. i dette lands politik over for Sovjetunionen og nævner i denne forbindelse den modtagelse, som Khrushchevs forslag om en konference på højt niveau har fået i Washington.

4. – Det hollandske førstekammer godkender traktaterne om europæisk fællesmarked og Euratom. Hermed er traktaterne godkendt af samtlige lovgivende forsamlinger i de 6 lande.

6. – Et forsøg på at opsende en jorddrabant med en af den amerikanske flådes Vanguard-raketter mislykkes.

10. – og følgende dage modtager regeringscheferne i NATO-landene budskaber fra ministerpræsident Bulganin, hvori der advares mod baser for raket- og kærnevåben i Europa og foreslås ikke-angrebs- og nedrustningsoverenskomster mellem øst- og vestmagterne. Lignende synspunkter og forslag fremføres i enslydende noter for samtlige FN-lande og Schweiz. Disse noter beskæftiger sig især med nedrustningsspørgsmålet. Rusland er villig til at deltage i en nedrustningskommission, selv om ikke samtlige FN-stater er repræsenteret, men de socialistiske og neutrale lande må besætte mindst halvdelen af pladserne, hvad de ikke gør i 25 mands-kommissionen (se 4/11).

11. – Den new zealandske regering under Keith Holyoake (det nationale parti) afløses af en arbejderpartiregering med Walter Nash som premier- og udenrigsminister.

15. – Ved parlamentsvalget i Thailand opnår unionistpartiet 45, det demokratiske parti 39, venstrepartierne 15 og uafh. kandidater 61 mandater (for størstedelen medlemmer af Pibul Songgrams parti). Efter valget danner marskal Sarit Thanarat et nyt parti, det nationale socialistiske parti, bestående af de 123 udnævnte medlemmer af parlamentet samt unionistpartiet og en del uafhængige (se 17/9).

16. – NATO-rådets møde åbnes i Paris med en tale af præsident Eisenhower. Samtlige medlemsstater med undt. af Portugal er repræsenteret af regeringscheferne. – 19. I et kommunique oplyses, at man har besluttet at oprette lagre af kærnevåben og at stille raketvåben med mellemlang rækkevidde til rådighed for NATO's øverstkommanderende i Europa. Generalsekretær Spaak udtaler, at NATO holder døren åben for alle rimelige russiske forslag, som tager sigte på at formindske spændingen i verden.

Det meddeles, at Jugoslavien og U. S. A. er blevet enige om, at den amerikanske militærhjælp til Jugoslavien skal ophøre.

17. – OEEC's råd beslutter at oprette et permanent organ for atomenergispørgsmål, European Nuclear Energy Agency (ENEA). Også de seks Euratom-lande deltager i ENEA. – 20. I Paris underskriver 12 OEEC-lande en overenskomst om fælles udvinding af plutonium af udbrændt reaktorbrændsel.

I Pakistan danner udenrigsministeren i Chundrigar's regering, Malik Firoz Khan Noon (det republikanske parti) ny regering, i hvilken han selv forelobig overtager udenrigs-, forsvars-, handels- og informationsministerierne samt ministerierne for off. arbejder, økonomi og grænseområderne (se 11/10).

21. – I den øverste Sovjet udtaler Khrushchev sig anerkendende om den danske og den norske statsministers afvisning af baser for raket- og kærnevåben i Danmark og Norge.

Cyperns guvernør, sir Hugh Foot, meddeler, at 100 internerede cyprioter straks vil blive frigivet.

22. – NATO's øverstkommanderende i Europa, general Norstad, udtaler, at det ikke er nødvendigt at oprette fjernraketstationer i alle vesteuropæiske NATO-lande.

Ved valget til den bulgarske nationalforsamling opnår fædrelandsfronten 99.95 % af de afgivne stemmer. Stemmeprocenten er 99.77 %.

24. – Ministerpræsident Ben Gurion meddeler, at Israel forsøger at få våben fra Vesttyskland. Knesset forkaster forslag om at sætte forholdet til Vesttyskland på dagsordenen, repræsentanter for Ahdut Avoda, et af regeringspartierne, undlader at stemme, Mapams medlemmer er fraværende. – 30. erklærer en talsmand for den vesttyske regering, at regeringen med alle midler vil hindre våbenleverancer fra Vesttyskland til politiske kriseområder. – 31. indgiver Ben Gurion regeringens afskedsansøgning.

26. – I Cairo åbnes en asiatisk-afrikansk solidaritetskonference med deltagelse fra omkr. 40 lande, deriblandt Sovjetunionen og Cypern. De delegerede er ikke officielle repræsentanter for regeringer eller partier.

30. – Den franske konseilspræsident Gaillard udtaler, at han er tilhænger af en konference mellem Sovjetunionens og vestmagternes udenrigsministre som forberedelse til en konference på højeste plan. Forslaget om en »atomfri« zone i Centraleuropa betegner han som en meget farlig tanke.

Maltas lovgivende forsamling erklærer enstemmigt, at den ikke anser sig bundet af aftaler med eller forpligtelser over for Storbritannien, hvis der ikke garanteres skibsværftsarbejderne på Malta arbejde.

31. – Det meddeles officielt, at Ægypten ikke agter at betale sin andel af den økonomiske hjælp, som Ægypten, Saudi-Arabien og Syrien 19/1 lovede Jordan. Den jordanske udenrigsminister udtaler, at Jordan behøver amerikansk hjælp til 50 mill. $ om året i de kommende 5–10 år.

DANMARK

Oktober 1957.

1. – I statsminister H. C. Hansens åbningstale ved begyndelsen af det nye folketingsår hedder det i det udenrigspolitiske afsnit, at det er regeringens opfattelse, at sammenholdet mellem Atlantlandene på afgørende måde vil kunne bidrage til en bedring af de politiske forhold i verden. Revisionen af forsvarets ordning ønskes gennemført i indeværende folketingsår, både af hensyn til opnåelse af en mere rationel ordning og med henblik på en begrænsning af udgifterne. På det økonomiske område er det nødvendigt at søge en yderligere stigning i det indenlandske pris- og omkostningsniveau modvirket, og det er regeringens indtryk, at erhvervslivets og arbejdsmarkedets organisationer har forståelse for betydningen af økonomisk stabilitet. På længere sigt er det nødvendigt at skabe en mere balanceret erhvervsfordeling derigennem, at nye virksomheder placeres i de tyndt befolkede egne og i landsdele, hvor arbejdsløsheden er særlig stor, og regeringen vil medvirke hertil.

2. – Formanden for den konservative folketingsgruppe, Aksel Møller, udtaler, at det er et åbent spørgsmål, om Danmark bør tilslutte sig det europæiske fællesmarked eller et vesteuropæisk frihandelsområde, men erklærer, at han personlig af nationale og politiske grunde har sympati for det sidste, fordi Danmark derved ikke afskærer sig fra at deltage i en nordisk toldunion. (se 28/7.)

Udenrigsministeriet meddeler, at det har udvist en medhjælper hos militærattachéen ved den russiske ambassade, oberstløjtnant Smirnov, der på irregulær måde har forsøgt at skaffe sig oplysninger om forhold af hemmelig karakter vedrørende det danske forsvar.

Ved forhandlinger i London mellem repræsentanter for danske, engelske og hollandske baconproducenter om en regulering af bacontilførslerne til det engelske marked besluttes det at nedsætte et 9 mands udvalg til at følge udviklingen.

Handelsminister Philip fremsætter det to gange tidligere fremsatte forslag om bybefolkningens forsyning med mælk og fløde (om retsforbundets stilling se 14/6), forslag til dykkerlov, hvorefter der kræves dykkerbevis også for personer, der udfører dykning for egen regning, samt forslag om forlængelse af lov om bortsalg af visse brugte personmotorkøretøjer til udgangen af 1960.

Forsvarsminister Poul Hansen fremsætter forslag om, at bemyndigelsen til at holde en dansk styrke i Tyskland forlænges til den 15. april 1958, idet det danske kommandos opgaver i Slesvig-Holsten først til den tid kan overtages af det tyske militær.

4. – Landbrugsrådets præsident Hans Pinstrup, udtaler håbet om, at de dansk-engelsk-hollandske baconforhandlinger vil føre til en aftale om fast kvotering af det engelske marked.

12. – Sovjetunionen protesterer mod udvisningen af Smirnov og udviser den danske landbrugsattaché i Moskva, Leo Ranek. I protesten henvises til, at Smirnov er den tredie russiske diplomat, der er blevet udvist fra Danmark inden for et år, og der trues med, at Sovjetunionen vil gøre gengæld, hvis de danske myndigheder fortsætter med sådanne aktioner mod russiske embedsmænd.

Arbejdsminister Bundvad nedsætter et udvalg til at undersøge en række problemer i forbindelse med arbejdsløshedsøerne, herunder skattelempelse, placering af statsvirksomheder og offentlig garanti for lån til erhvervsformål i disse egne.

13. – Udenrigsministeriet udsender en redegørelse for den russiske militærattachés medhjælpers ulovlige virksomhed og protesterer imod, at Sovjetregeringen uden reelt grundlag har udvist landbrugsattaché Ranek.

15. – Forhandlingerne om nye arbejdsoverenskomster begynder (om de nye forhandlingsregler se Ø. og P. 1957, s. 232).

Socialdemokratiet har i lighed med broderpartierne i de andre NATO-lande modtaget et brev fra Sovjetunionens kommunistiske parti, der opfordrer til fordømmelse af tyrkiske og amerikanske planer om militær invervention i Syrien. Socialdemokratiets partiråd udtaler, at brevet vil blive forelagt forretningsudvalget, men henviser iøvrigt til, at partiet uden forbehold har vendt sig mod enhver aggression, såvel Nordkoreas angreb som Suezaktionen og Sovjets indgriben i Ungarn.

16. – Under folketingets åbningsdebat beskæftiger ordførerne sig især med forsvarsordningen, markedsplanerne og overenskomstsituationen på arbejdsmarkedet.

17. – Under den fortsatte åbningsdebat konstaterer stats- og udenrigsminister H. C. Hansen, at der i folketinget synes at være bred tilslutning til ønskeligheden af, at Danmark deltager i et frihandelsområde, som medtager landbrugsprodukter på en for landet tilfredsstillende måde. Om overenskomstforhandlingerne udtaler han, at der ingen grund er til at underkende de ansvarlige organisationsledereres vilje til at tage samfundets interesse i økonomisk stabilitet og hensynet til beskæftigelsen i betragtning ved deres overvejelser.

18. – Den danske ambassadør i London gør den engelske regering opmærksom på, at enhver forøgelse af den engelske import af polsk bacon vil forstyrre baconmarkedet i England og skade det danske salg.

19. – Ved sin hjemkomst fra ministerkonferencen i OEEC udtaler minister for udenrigsøkonomi Krag, at landbrugsvarerne ikke længere er den store sten på frihandelsområdets vej, efter at englænderne synes villige til en ordning, der omfatter en udvidelse af handelen med landbrugsvarer og afskaffelse af told – dog med visse forbehold af hensyn til Commonwealth.

21. – Det nordiske økonomiske samarbejdsudvalgs beretning offentliggøres (om indholdet se Ø. og P. 1957 s. 188 og 199 ff.).

22. – Landbrugsminister Skytte fremsætter forslag om forlængelse af loven om indmalingspligt for dansk hvede og rug til udgangen af august 1958.

23. – Indenrigsminister Søren Olesen fremsætter forslag om at ændre den kommunale valglov, således at skatterestance ikke medfører tab af valgret. Samtidig fremsætter socialminister Bomholt forslag om at ophæve forsorgslovens bestemmelser om tab af valgret og valgbarhed for personer, der har modtaget sygehjælp med fattighjælpsvirkning, eller som inden for et tidsrum af 1 1/2 år i 12 måneder har modtaget løbende underholdshjælp med fattighjælpsvirkning.

Finansminister Kampmann fremsætter forslag om ændring i lov om omsætningsafgift af motorkøretøjer, hvorefter varevogne, der svarer halv omsætningsafgift, kan indrettes med faste sæder i varerummet, samt forslag om uændret forlængelse uden tidsbegrænsning af tillægsafgiften af visse motorkøretøjer (50 % af den ordinære vægtafgift).

Folketinget færdigbehandler forslagene om forlængelse af lovene om bortsalg af visse brugte motorkøretøjer og bemyndigelse til at opretholde en dansk styrke i udlandet. Det første vedtages enstemmigt, det andet med 125 stemmer, deriblandt de to retsforbundsministre Starcke og Søren Olesen, mod 5 (k), medens 6 rf. undlader at stemme. (Fiskeriminister Oluf Pedersen (rf.) er fraværende).

24. – Finansminister Kampmann fremsætter forslag om en omlægning af restaurations-

afgiften af stærke drikke. Herefter skal den nuværende afgift på 25 % af serveringsprisen for øl og bordvin erstattes af en fast afgift pr. flaske på henholdsvis 30 øre og 4 kr.; for hedvin, akvavit og likør foreslås afgiften nedsat til 20 %.

Handelsminister Philip fremsætter forslag til ny beværterlov. Forslaget adskiller sig fra de i 1955–56 og 1956–57 fremsatte, men ikke færdigbehandlede forslag bl. a. derved, at det letter adgangen til at oprette kæderestauranter.

Justitsminister Hans Hækkerup fremsætter forslag om ændringer i retsplejeloven: 1) højesteretssagførerprøven afskaffes, og beskikkelsen af højesteretssagførere ophører fra 1/4 1958, hvorefter alle, der har været landsretssagførere i mindst 5 år, og kan få attest fra landsretterne for, at de er øvede i procedure, har møderet for højesteret i alle sager, 2) den mundtlige votering i højesteret sker fortsat i lukket retsmøde, men de enkelte dommeres voteringer offentliggøres under navn og anføres i dommen, 3) sagførere fra de andre nordiske lande får adgang til at give møde for danske domstole.

Folketinget behandler en forspørgsel af Helge Larsen (r. v.) om biskoppers tilsynspligt og præsters forkyndelsesfrihed. Forespørgslen er foranlediget af biskoppen over Lolland-Falsters stift Halfdan Høgsbros stilling til pastor Poul Kalmeyer i anledning af dennes bog »Religion og moral«.

29. – Handelsminister Philip fremsætter forslag til lov om valutaforhold til afløsning af vareforsyningsloven. Forslaget giver bemyndigelse til regulering af ind- og udførsel alene ud fra valutariske hensyn eller til løsning af opgaver i forbindelse med aftaler eller samarbejde med udlandet. Forbrugsregulering, herunder rationering, fordeling af varebeholdninger eller regulering af vareproduktion kan kun foretages, når det skønnes påkrævet p. gr. af indtrådt eller truende international vareknaphed eller i forbindelse med aftaler eller samarbejde med udlandet.

31. – Finansminister Kampmann fremsætter forslag om kildeskat for sømænd i form af fradrag ved den månedlige lønudbetaling efter en skala, i hvilken den gennemsnitlige virkning af skattefradragsretten er indregnet. Skatteindbetalingerne afregnes gennem et særligt kontor, der fordeler provenuet mellem stat og kommune, således at sømændene betaler samme procent i kommuneskat uanset bopæl. Udenlandske søfolk på danske skibe, der nu er skattefri, og ugifte danske søfolk, der kun betaler kommuneskat, bliver efter forslaget statsskattepligtige.

Handelsminister Philip fremsætter forslag om skibes bemanding, om nautiske eksaminer og om eksaminer for skibsmaskinister, i det væsentlige enslydende med tilsvarende forslag fremsat i 1956–57. I det første af forslagene foreslås dog den såkaldte aspirantordning lovfæstet gennem en bestemmelse om, at styrmandslærlinge normalt ikke medregnes i det foreskrevne dæksmandskab.

Detailpristallet for oktober viser en nedgang på 2 points til 435 (1914 = 100) i forhold til juli.

November 1957.

1. – Arbejdsmarkedets hovedorganisationer konstaterer, at der ikke på nuværende tidspunkt er mulighed for at opnå enighed om en ordning eller rammeaftale, som man kan anbefale de tilsluttede organisationer under deres forhandlinger.

Formanden for Centralorganisationen af Metalarbejdere, folketingsmand Hans Ras-

mussen, udtaler, at nøglen til en overenskomst ligger i en arbejdstidsforkortelse, og at dette krav ikke bør ødelægges af sekundære ønsker, selv om disse for de enkelte organisationer kan være nok så vigtige.

5. – Finansminister Kampmann fremsætter forslag til ligningslov for 1958–59. Forslaget er mere omfattende end sædvanligt og må ses som et led i bestræbelserne for stykkevis gennemførelse af den skattereform, som det oprindelig var tanken at gennemføre samlet. Af vigtige ændringer kan nævnes en revision af forsørgerbegrebet, så at det afgørende kriterium bliver den faktiske forsørgerbyrde. Herved mister ca. 165.000 personer, som har været gift, og som har bevaret »egen husstand«, deres forsørgerstilling; for ca. 60.000 folkepensionister m. fl., der hidtil har været beskattet som forsørgere, søges virkningen heraf imidlertid imødegået ved en bestemmelse om, at ikke-forsørgere skal have samme »nedslag« som forsørgere. I et særligt afsnit foreslås visse engangsindtægter efter fradrag af 1000 kr. beskattet med 30 %, der ikke kan trækkes fra ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Ligningsforslagets gennemførelse vil give statskassen en merindtægt på 25–30 mill. kr., som det er hensigten at anvende til nedsættelse af statsindkomstskattens satser.

Samtidig fremsætter indenrigsminister Søren Olesen forslag om ændringer i lov om personlig skat til kommunen, hvorved bl. a. den såkaldte kildeartsbeskatning ophæves. Desuden foreslås grænserne for, hvor stor en del af en skatteyders løn det kan pålægges en arbejdsgiver at tilbageholde til dækning af skat, forhøjet.

Under en forespørgselsdebat stiller v. og k. f. en dagsorden, der opfordrer indenrigsministeren til at give hver af de i statens husholdningsråd repræsenterede organisationer adgang til at udpege mindst ét medlem til udvalget om en omorganisering af husholdningsrådet. Dagsordenen forkastes med 64 stemmer (s., r. v. og rf.) mod 60 (v., k. f. og k.)

7. – På foranledning af Poul Sørensen (k. f.) giver trafikminister Lindberg folketinget en redegørelse for anvendelsen af håndlæsning af jord som betingelse for at opnå tilskud af vejfonden.

En dansk regeringsdelegation har i London forhandlet med den britiske regering om situationen på baconmarkedet. I et officielt kommunique bebudes et nyt møde i en nær fremtid.

8. – De samvirkende danske Andels-Svineslagterier overrækker regeringen en resolution, vedtaget på delegeretmødet d. 8. oktober. I resolutionen kræves: 1) omgående tilslutning til det europæiske fællesmarked, 2) omgående standsning af udgiftsstigningen, 3) brødkornsordning for dansk brødkorn og standsning af foderstofimporten i fornødent omfang.

Efter et hovedbestyrelsesmøde i arbejdsgiverforeningen udsendes en meddelelse, hvori det om overenskomstsituationen hedder, at indrømmelser med hensyn til løn og arbejdstid i hvert fald må holdes inden for rammerne af en forventet produktionsstigning; men de krav, der er fremsat fra arbejderside, er langt mere vidtgående.

9. – Civilingeniør Einar P. Foss afløser fhv. minister Halfdan Hendriksen som formand for det konservative folkeparti.

Formanden for Dansk Arbejdsmands Forbund, Alfred Petersen, vender sig mod de borgerlige blade, der giver forbundet skylden for, at der ikke er opnået et resultat i forhandlingsudvalget (se 1/11), og derved søger at grave en kløft mellem de faglærte og arbejdsmændene. Hævder, at sammenbruddet skyldes arbejdsgivernes nej-politik.

10. – Ved Nordisk Råds økonomiske udvalgs møde i Hindås ved Göteborg 8.–10. nov. beskæftigede man sig især med samarbejdsudvalgets beretning (se 21/10). Der var enighed om, at der ikke kunne tages endelig stilling til de nordiske samarbejdsplaner, så længe spørgsmålet om et europæisk frihandelsområde, i hvilket en nor-

disk toldunion kan indgå, ikke er afklaret. Nordisk råds præsidium, der også deltog i forhandlingerne, besluttede derfor at foreslå de nationale delegationer at udskyde næste ordinære rådssamling til oktober 1958, idet det erklærede sig villigt til eventuelt at tage initiativet til en ekstraordinær samling før halvårsskiftet. Iøvrigt var man i det økonomiske udvalg enig om, at der, bl. a. af hensyn til forhandlingerne om et frihandelsområde, skal foretages en undersøgelse af de varegrupper (landbrugsvarer, fisk, tekstiler m. m.), der ikke er medtaget i samarbejdsudvalgets beretning.

Socialdemokratiets svar på brevet fra Sovjetunionens kommunistiske parti offentliggøres. Forretningsudvalget godkender partirådets udtalelse (se 15/10) og tilføjer, at brevet ikke har formået at overbevise det om rigtigheden af, at en militær aktion skulle være forberedt mod Syrien af visse lande inden for NATO, der kun forfølger rent defensive formål.

12. – Ved 1. behandling af forslag til ligningslov går ordførerne for v. og k. f. mod bestemmelsen om 30 % skat af visse engangsindtægter, som de betragter som et forsøg på at nærme sig kapitalvindingsskatten og afskaffe skattefradragsretten. De ønsker ligningsloven gennemført inden jul med de ændringer, man hurtigt kan blive enig om, og længere tid til behandling af de mere vidtrækkende af de foreslåede ændringer.

I folketinget er ordførerne for v., k. f,. r. v. og rf. stærkt kritiske over for den i trafikminister Lindbergs redegørelse (7/11) omtalte form for beskæftigelsespolitik. Ministeren erklærer sig rede til at diskutere formerne for tildeling af vejfondstilskud.

Ombudsmanden påtaler statsbanernes fremgangsmåde ved overtagelse af bilruter (betaling for good-will).

13. – Folketinget vedtager enstemmigt forslag til beslutning om ratifikation af de af den internationale arbejdskonference vedtagne konventioner om afskaffelse af tvangsarbejde og om ugentlig hvile i handels- og kontorvirksomheder.

14. – Stats- og udenrigsminister H. C. Hansen fremsætter forslag til lov om Nordisk Råd. I forslaget er indføjet de vedtægtsændringer, som vedtoges på rådets sidste møde i Helsingfors. Endvidere fremsætter socialminister Bomholt forslag om oprettelse af et socialforskningsinstitut.

Århus byråd vedtager mod de konservatives stemmer at appellere Vestre Landsrets dom, der fastslår, at kommunen har været uberettiget til at afskedige fru Agnete Hansen (se Ø. og P., 1956, s. 84).

16. – En dansk-tunesisk handelsaftale, der skal have gyldighed i 18 måneder fra 1. december, indeholder eksportkontingenter til Danmark på 6 mill. kr. ekskl. mejeriprodukter m. m.

20. – Den danske regering har i en note til Sovjetunionen protesteret mod udvisningen af landbrugsattaché Ranek.

Arbejdsmarkedets organisationer udveksler (som aftalt i de nye forhandlingsregler) forslag til ændringer i overenskomsterne.

21. – Undervisningsminister Jørgen Jørgensen fremsætter forslag om ændringer i lov om folkeskolen og forslag til lov om gymnasier. Forslagene svarer i det væsentlige til de i forrige samling fremsatte med de ændringer, der i det nedsatte udvalg fik principiel tilslutning fra s., v. og r. v. For folkeskolens vedkommende foreslås to ordninger: landsbyskoleordningen med samlet undervisning i hele den skolepligtige alder og byskoleordningen med »mild deling« i 6. og 7. klasse. Hvor børnetallet overstiger, hvad der svarer til en klasse for hver årgang, har de kommunale myndigheder frit valg mellem de to ordninger. I begge tilfælde skal der derefter være adgang til undervisning i et 8. skoleår eller – for de egnede – til en 3-årig realskole, der afsluttes med realeksamen. Til gymnasiet, der skal være 3-årigt, sker overgangen fra 2. klasse i gymnasiets egen eller folkeskolens realskole.

Kirkeminister Bodil Koch foreslår i en ændring til lovene om folkekirkens lønningsvæsen udvidet adgang til at beskikke hjælpepræster til løsning af specielle opgaver inden for et stift.

Alfred Jensen genfremsætter på kommunisternes vegne forslag til belsutning om ratifikation af konventionen af 1935 om nedsættelse af arbejdstiden til 40 timer ugentlig.

Landsretten dømmer statsradiofonien til at anerkende, at den ikke havde føje til at afskære De uafhængige fra deltagelse i rundbordssamtalen i radioen umiddelbart før folketingsvalget.

26. – Folketinget vedtager enstemmigt forslag til beslutning om ratifikation af handels- og skibsfartstraktater med Costa Rica og Peru.

Folketinget nægter med 141 stemmer mod 6 (k.) at fremme en forespørgsel af Aksel Larsen om forsvars- og udenrigspolitiske spørgsmål.

Alfred Jensen fremsætter på kommunisternes vegne forslag om ændring af arbejdsløshedsforsikringsloven (afskaffelse af karenstid og bemyndigelse for socialministeren til inden for et beløb af 10 mill. kr. at yde ekstra tilskud til vanskeligt stillede arbejdsløshedskasser).

Finansministeriet indstiller salget af skatkammerbeviser.

27. – Finansminister Kampmann fremsætter forslag til finanslov for 1958–59 (se s. 317). Han slutter sin tale med en oversigt over den aktuelle økonomiske situation og understreger, at der under forhandlingerne om nye arbejdsoverenskomster bør tilstræbes balance mellem socialt beretigede ønsker og landets økonomiske bærekraft, således at landet ikke på ny bringes i en situation, hvor finansielle indgreb, der kan have en uheldig virkning på produktion og beskæftigelse, atter bliver påkrævet.

Finansministeren fremsætter endvidere forslag om nedsættelse af forlystelsesafgiften, bl. a. for biografer og for væddeløbsbaner med totalisatorspil, og forslag om, at der af vejfonden skal ydes en årlig refusion af vægtafgiften på 36 kr. pr. passagerplads til rutebiler, der udelukkende benyttes til omnibuskørsel i fast rute.

Minister for Grønland Lindberg fremsætter forslag om forhøjelse af indførselsafgiften for sukker og cigaretter til delvis dækning af den grønlandske landskasses underskud.

Thisted Knudsen (v.) fremsætter på venstres og konservatives vegne forslag om ændring i lov om kommunale ejendomsskatter og forslag til beslutning om ændring af reglerne for refusion af de kommunale udgifter til vejvæsen og sygehuse. Der foreslås lagt loft over den sognekommunale skatteudskrivning på fast ejendom, idet grundskyldspromillen højst må udgøre 3 gange det tal, der angiver den gnstl. størrelse af skatteprocenten i kommunen for de nærmest foregående 3 år. Endvidere foreslås statens tilskud til amterne forhøjet til 2 mill. kr. for hver promille, forrentningsprocenten i landbruget falder under 5, mod nu 465.000 kr. og 4.3 %, maksimalt 60 mill. kr. mod nu 15 mill. kr.

28. – Handelsminister Philip fremsætter forslag til lov om regler for fordelingen af beløb, der i henhold til aftale med andre lande betales som erstatning for privat dansk ejendom, der i vedkommende land er blevet ramt af nationalisering eller lignende indgreb.

29. – Indenrigsminister Søren Olesen fremsætter forslag om ophævelse af den fælleskommunale udligningsfond. Fondens indtægter og udgifter overtages af statskassen, medens dens formue hensættes som en særlig kapital under statsregnskabet, hvoraf der årligt kan ydes indtil 2 mill. kr. i tilskud til særlig vanskeligt stillede kommuner (hidtil 1 mill. kr. af udligningsfonden). Indenrigsministeren fremsætter endvidere forslag om Skjern kommunes oprettelse til købstad fra 1/4 1958 at regne.

Folketinget vedtager ved 3. behandling forslaget om ændring i den kommunale valglov med 84 stemmer mod 42 (v. og

k. f.). Forslaget om ændringer i forsorgsloven (se 23/10) vedtages enstemmigt.

Formanden for De samvirkende Fagforbund, Ejler Jensen, udtaler, at det er hans indtryk, at arbejdsgiverne i ly af de økonomiske advarsler vil søge at slippe billigere, end rimeligt er. Inden for De samvirkende står man sammen om kravet om arbejdstidsforkortelse og højnelse af de lavere lønninger, og gennemførelsen af disse krav kan bæres af den danske økonomi.

December 1957.

1. – I Peking underskrives en handels- og betalingsoverenskomst mellem Danmark og Den kinesiske Folkerepublik.

3. – Forslagene om ændring i lov om omsætningsafgift af motorkøretøjer og om forlængelse af tillægsafgiften af visse motorkøretøjer (se 23/10) vedtages ved 3. behandling, det første med 125 stemmer mod 6 (k.), det sidste med 79 stemmer mod 64 (v., k. f. og k.).

Landbo- og husmandsforeningerne fremsætter over for regeringen krav om 1) et lovgivningsmæssigt grundlag for en centralisering af landbrugseksporten i form af en bemyndigelseslov til landbrugsministeren, 2) løsrivelse af hjemmemarkedspriserne på landbrugsvarer fra eksportpriserne, således at hjemmemarkedspriserne fastsættes i overensstemmelse med de alm. gældende regler, herunder monopolloven, 3) en brødkornsordning for høsten 1958, 4) en regulering af ejendomsbeskatningen i amts- og sognekommuner.

4. – Folketinget påbegynder 1. behandling af finanslovforslaget. Thorkil Kristensen (v.) gør sig til talsmand for, at staten af sine overskud afdrager på gælden til nationalbanken, så denne i højere grad kan blive bankernes bank. Han gør opmærksom på, at der igen vil blive brug for at sælge statsobligationer, nemlig når indbetalingerne på stabiliseringslånet ophører og statskassen samtidig skal tilbagebetale den bundne opsparing af 1951. Thestrup erklærer, at de konservative ikke tror på statens evne til at lede investeringerne, og Lannung (r. v.) erklærer, at hans parti foretrækker privatopsparing for statsopsparing.

5. – Trafikminister Lindberg fremsætter forslag om tilskud til offentlige veje, hvorefter navnlig amts- og sognekommuner får godtgjort en større del af deres udgifter. Samtidig foreslås tilskuddet til beskæftigelsesarbejder nedsat fra 85 til normalt 80 % af den godkendte overslagssum.

Under finanslovsdebatten konstaterer finansminister Kampmann, at der er udbredt tilslutning til at prøve et andet finansieringssystem for boligbyggeriet; men han udtaler tvivl om, at det nuværende banksystem interesserer sig tilstrækkeligt for at finansiere nye foretagender. Hvad angår landbrugets krav (se 3/12) er han betænkelig ved at vende tilbage til den tidligere ordning med eksportudvalg og ser med skepsis på muligheden for at hjælpe landbruget ved højere hjemmemarkedspriser. Regeringen vil derimod muliggøre skattenedsættelser for landbruget ved højere tilskud til kommunernes vej- og sygehusudgifter og eventuelt ved tilskud til amtskommunerne i forhold til landbrugets forrentningsprocent.

6. – Arbejds- og boligminister Bundvad fremsætter forslag om ændringer i lov om mægling i arbejdsstridigheder. Forslaget, der i alt væsentligt bygger på arbejdsretskommissionens netop afgivne betænkning, bringer loven i overensstemmelse med de nye forhandlingsregler, der er aftalt mellem de to hovedorganisationer (se Ø. og P. 1957 s. 232). Herudover foreslås i overensstemmelse med kommissionens flertal, at forligsmandens beføjelse til at udsætte varslede arbejdsstandsninger indtil 7 dage udvides til 14 dage, og at den samlede forligsinstitution på særlig samfundsvigtige områ-

der kan udsætte varslede arbejdsstandsninger i yderligere 14 dage. I begge tilfælde foreslås desuden en særlig ventetid på 2 dage.

10. – Socialminister Bomholt fremsætter forslag om ændringer i forsorgsloven vedr. børneforsorgens administration. Forslaget indfører bl. a. en særlig domstol, hvortil børneværnsudvalgenes afgørelser om børns og unge menneskers anbringelse uden for hjemmet kan indankes.

Justitsminister Hans Hækkerup foreslår, at lovgivningen om domstolsprøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse gøres permanent.

Ved 2. behandling af forslag til ligningslov for 1958–59 er der opnået enighed om, at en række bestemmelser – bl. a. afsnittet om en særlig indkomstskat af visse engangsindtægter – tages ud af forslaget og fremsættes som særlige lovforslag til videre behandling efter jul. Af ændringsforslag, der vedtages, kan nævnes et om skattefrihed for renteindtægter på indtil 200 kr., når den skattepligtige indkomst ikke overstiger 20.000 kr. Et forslag fra v. og k. f. om at sætte beløbet til 500 kr. forkastes. En kommunistisk dagsorden, der udtaler, at der ved skattens beregning bør gives et nedslag på 1000 kr. i indkomsten for skattepligtige indkomster på 15.000 kr. og derunder, forkastes med 151 stemmer mod 5.

Ved 2. behandling af forslag til lov om valutaforhold begrænses lovens løbetid til 1 år mod 2 år efter det oprindelige forslag, og det bestemmes, at overførsel fra fri til bunden liste ikke blot skal ske »efter forhandling med«, men »med tilslutning af« et folketingsudvalg.

11. – Finansminister Kampmann fremsætter forslag om ændring i lov om vurdering af landets faste ejendomme. Herefter skal hele grundværdistigningen inddrages under beskatningen mod hidtil 3/4. 1950-lovens grundbeløb bevares som udgangspunkt for beregningen af stigningen, men stigningen til og med årsomvurderingen pr. 1. sept. 1958 skal beskattes efter de nugældende regler. Af de to grundbeløbstillæg, der virker som fradrag i den afgiftspligtige stigning, afskaffes fejlvurderingstillægget, medens konjunkturtillægget bibeholdes med visse ændringer, og ud over det alm. konjunkturtillæg gives der hver ejendom et tillæg på 10 % af den del af grundbeløbet, der højst udgør 1 kr. pr. m².

Finansministeren fremsætter desuden forslag om nedsættelse af toldafgifter til et samlet beløb af ca. 5 mill. kr.

Folketinget vedtager enstemmigt forslag til lov om Nordisk Råd.

Under finanslovsdebatten meddeler undervisningsminister Jørgen Jørgensen, at de planlagte udvidelser af Danmarks tekniske Højskole og nedrivningen af det gamle (fredede) garnisonssygehus i Rigensgade er stillet i bero, og at der vil blive foretaget en undersøgelse af muligheden for en udflytning af dele af læreanstaltens undervisning til områder uden for København.

12. – Finansminister Kampmann fremsætter forslag om forlængelse af lov om præmiering af opsparing for et år.

Forslag til lov om valutaforhold vedtages ved 3. behandling enstemmigt med 140 stemmer; 6 k. undlader at stemme. Endvidere færdigbehandles forslaget om indmalingspligt for dansk hvede og rug, der vedtages med 140 stemmer mod 6 (k.).

13. – Finansminister Kampmann fremsætter forslag til lov om beskatning af renteforsikringer m. v. og forslag til lov om særlig indkomstskat m. v. Forslagene indeholder de bestemmelser, der er taget ud af ligningslovforslaget til særskilt behandling.

Folketinget færdigbehandler en række lovforslag, der alle vedtages enstemmigt: forslag om nedsættelse af forlystelsesafgiften, forslag til ligningslov, forslag om Skjerns ophøjelse til købstad, forslag til lov for Grønland om indførselsafgifter samt forslag om ændring af lov vedr. personlig skat til kommunen. Ved afstemningen om de to sidste undlader dog k., henholdsvis v. og k. f. at stemme.

Repræsentanter for arbejdere og arbejdsgivere i jernindustrien slutter 3-årig overenskomst. Den ugentlige arbejdstid nedsættes med 1 time pr. år med fuld lønkompensation for timelønnede og for dyrtidstillægget til akkordlønnede, forhøjelse af månedslønnen med godt 5 kr. om ugen og forhøjelse af skifteholdstillægget med 10 øre pr. time.

14. – I et brev fra ministerpræsident Bulganin til stats- og udenrigsminister H. C. Hansen hedder det bl. a., at hvis den danske regering indtager et standpunkt, der udelukker muligheden af, at der på Danmarks territorium placeres såvel atom- som raketvåben, vil det kunne være et alvorligt bidrag til fredens bevarelse, især i Østersøområdet. Der henvises til, at oprettelsen af en fælles NATO-flådekommando i Østersøen komplicerer situationen og nødvendigvis må berøre andre Østersøstaters sikkerhedsinteresser. Derfor vil Danmarks standpunkt i denne sag øve stor indflydelse på, om situationen i dette område udvikler sig i retning af yderligere skærpelse eller ej. Efter Bulganins mening vil et møde mellem repræsentanter for kapitalistiske og socialistiske lande på højt plan kunne være af betydning, og han noterer med tilfredshed, at H. C. Hansen for nylig (journalistforbundets stiftelsesfest 8/12) har udtalt sig for, at verdens ledende statsmænd skulle overveje deres ansvar og mødes ved forhandlingsbordet for at nå frem til en overenskomst om nedrustning, afspænding og gensidig forståelse mellem landene.

16. – På NATO-rådsmødet i Paris udtaler stats- og udenrigsminister H. C. Hansen, at fortsatte rustninger ikke fører til løsning af de spørgsmål, der deler øst og vest. Han understreger betydningen af, at arbejdet for international afspænding fortsættes, at forhandlingerne om nedrustning genoptages, og at man baner vej for en drøftelse af de problemer, der indebærer risiko for konflikt. Den danske regerings standpunkt til spørgsmålet om under de nuværende forudsætninger at modtage atomammunition i Danmark dækker også spørgsmålet om oprettelse af stationer for mellemdistanceraketter på dansk territorium.

17. – Byretten afsiger frifindelsesdom i det offentliges bagvaskelsessag mod chefredaktør Leif B. Hendil, Ekstrabladet, for artikler om politichef E. Brix's forhold som leder af politiets efterretningstjeneste.

18. – Dansk Arbejdsgiverforenings og De samvirkende Fagforbunds forhandlingsudvalg udtager de generelle krav, der ifølge forhandlingsreglerne skal behandles indtil den 20. januar.

Repræsentanter for landbo- og husmandsforeningerne forhandler med landbrugsminister Skytte om de to organisationers henvendelse til regeringen (se 3/12).

19. – Landbrugets forrentningsprocent er for 1956–57 af Landøkonomisk Driftsbureau opgjort til 4.2 % (af den investerede kapital) mod 5.1 % i det foregående år og 6.7 % i gnst. for de foregående 5 år.

20. – Hovedorganisationerne anmoder forligsmanden om at overtage ledelsen af overenskomstforhandlingerne i fællesudvalget.

Dansk Arbejdsgiverforenings forretningsudvalg godkender forliget i jernindustrien.

21. – Khrushchev roser den danske og norske regering, fordi de har nægtet at modtage amerikanske mellemdistanceraketter.

Forsvarsminister Poul Hansen forelægger på et møde i forsvarsudvalget udkast til et direktiv til de militære myndigheder om udarbejdelse af en forsvarsordning til 850 mill. kr. og om en ajourføring af en af de for et år siden udarbejdede skitser, der dengang var beregnet til at koste 900 mill. kr. årligt.

Der opnås enighed om en ny overenskomst i beklædningsindustrien. Fra 1/3

1959 nedsættes den ugentlige arbejdstid til 45 timer med fuld kompensation for time- og ugeløn. Aftalen gælder ligesom i jernindustrien for 3 år.

30. – Stats- og udenrigsminister H. C. Hansen har udnævnt en kommission til at foretage en gennemgang af udenrigstjenesten og eventuelt stille forslag om ændringer i de om udenrigstjenesten gældende lovbestemmelser. H. C. Hansen er selv formand for kommissionen.